

Delen van de rijbaan

Doelgroep

Eerste graad

Lesdoelen

De leerlingen kunnen

- een fietssuggestiestrook en bushalte herkennen als deel van de rijbaan.
- de berm en parkeerstrook herkennen als delen van de openbare weg die gebruikt kunnen worden door voetgangers en fietsers.

Materiaal

- De foto's uit bijlage 1 op een groot scherm
- Voor elke leerling een werkblad (bijlage 2)
- Voor elke leerling een groen potlood

Les

Beginsituatie

Kinderen pikken bepaalde verkeerstermen snel op vanuit hun omgeving, andere termen zijn dan weer moeilijker. In deze les maken leerlingen uit de eerste graad kennis met de begrippen:

- rijbaan
- berm
- bushalte
- fietssuggestiestrook
- parkeerstrook.

Ook al komen deze zaken niet in je schoolomgeving voor, vroeg of laat komen de leerlingen er toch mee in aanraking. Het is dus belangrijk dat ze de betekenis ervan kennen en weten hoe ze er zich veilig moeten gedragen.

Lesverloop

Vooraf

De rijbaanonderdelen die we gaan leren, komen niet in elke schoolomgeving voor, dus we werken met beeldmateriaal. Maar als je de kans hebt om sommige verkeerssituaties in het echt te zien, doen!

Inleiding: waar of niet waar?

Toon de foto's één voor één via een beamer of smartboard. Lees bij elke foto de stelling voor. Als de leerlingen denken dat de stelling waar is, gaan ze rechtstaan. Bij niet waar blijven ze zitten. Laat bij elke stelling enkele leerlingen aan het woord om hun keuze uit te leggen, maar bevestig niet wat juist of fout is. Stel eventueel enkele bijvragen als dat van toepassing is.

Foto 1

Stelling 1

Als er geen voetpad is, kan je het best op het gras naast de weg stappen.

Bijvraag: hoe heet de strook gras naast de rijbaan in het verkeer?

Antwoord: een berm.

Foto 2

Stelling 2

De straatomgeving die je hier ziet, is een autosnelweg.

Bijvraag: wat zie je nog op de foto?

Antwoord: een zebrapad, een fietser, een fietssuggestiestrook, een voetpad, een voetganger, auto's.

Foto 3

Stelling 3

Op deze plaats kan een trein stoppen.

Bijvraag: wat stopt hier dan wel?

Antwoord: een bus.

Foto 4

Stelling 4

Op de gekleurde strook op de weg mogen fietsers en auto's rijden.

Bijvraag: hoe heet deze strook?

Antwoord: een fietssuggestiestrook.

Foto 5

Stelling 5

Je mag hier rechts van de witte lijn fietsen.

Bijvraag: wat duidt de witte lijn aan?

Antwoord: een parkeerstrook.

Bijvraag: waar fiets je het veiligst?

Antwoord: op de parkeerstrook ben je verder weg van de auto's, dus dat is veiliger.

Achtergrondinformatie voor de leerkracht:

Berm: een strook grond naast de rijbaan, meestal begroeid met gras. Als er geen voetpad is, moeten voetgangers op de berm wandelen. De berm moet natuurlijk wel begaanbaar zijn (denk maar aan hoge begroeiing, grachten, ...) Als er geen berm is, of hij is niet begaanbaar, moet je op het fietspad stappen. Als er ook geen fietspad is, dan stap je links op de rijbaan, tegen het verkeer in.

Rijbaan: het (verharde) deel van de weg dat voorzien is voor voertuigen. Het fietspad en het voetpad maken geen deel uit van de rijbaan. Als er geen fietspad aanwezig is, moeten fietsers rechts op de rijbaan rijden.

Bushalte: een plaats waar bussen van het openbaar vervoer kunnen stoppen om passagiers te laten op- of uitstappen. Aan de halte kan je informatie vinden over welke bussen er stoppen en hoe laat.

Fietssuggestiestrook: een gekleurde strook op de rijbaan. Een fietssuggestiestrook is geen fietspad. Omdat hij deel uitmaakt van de rijbaan mogen er ook auto's over rijden en zelfs stilstaan. Fietssuggestiestroken zijn bedoeld om bestuurders erop attent te maken dat hier fietsers kunnen rijden.

Parkeerstrook: we spreken over een parkeerstrook als er over een grote lengte, afgezonderd van de rijbaan, met markering ruimte is voorzien om te parkeren. Je mag op parkeerzones of gelijkgrondse bermen fietsen als die rechts in de rijrichting liggen. Let wel op: als je zo een zone wil verlaten heb je geen voorrang als je weer op de rijbaan wil rijden. Doe dat dus alleen als er over een lange afstand geen auto's geparkeerd staan. Begin niet tussen de geparkeerde auto's te slalommen.

Kern

Deel de werkblaadjes uit en lees de eerste oefening voor.

Maak samen met de leerlingen de oefening stap voor stap en laat ruimte voor vragen. Vraag de leerlingen nadien of ze bij elke term een voorbeeld kunnen geven van een situatie in hun woon- of schoolomgeving. Laat verschillende leerlingen aan het woord.

Lees daarna oefening 2 voor en laat de leerlingen de juiste termen invullen. Verbeter meteen klassikaal.

Leg ook oefening 3 uit en laat ze het veilige gedrag inkleuren. Vraag de leerlingen waarom ze voor dat antwoord gekozen hebben.

Afsluit

Toon opnieuw de foto's van de inleiding en vraag telkens of de stelling waar of niet waar was. Laat opnieuw verschillende leerlingen aan het woord en verwijst naar de oefeningen die ze gedaan hebben.

- Je stapt best op een berm als er geen voetpad is.
→ **WAAR:** zo ben je weg van de rijbaan en stap je op een veiligere plaats. De berm moet natuurlijk wel begaanbaar zijn, hoge begroeiing of een gracht zorgen er soms voor dat je hier niet kan stappen. In dat geval stap je op het fietspad, of als er geen fietspad is links op de rijbaan, tegen het verkeer in.
- De straatomgeving die je hier ziet, heet een autosnelweg.
→ **NIET WAAR:** op een autosnelweg mogen geen voetgangers en fietsers komen. Hier zien we de rijbaan. Een rijbaan is voorzien voor bestuurders. Dus ook fietsers, als er geen fietspad is.
- Dit is een plaats waar een trein stopt.
→ **NIET WAAR:** dit is een bushalte. Hier kunnen mensen op of uit de bus stappen en de busuren nakijken.
- Op de gekleurde strook op de weg mogen fietsers rijden.

→ **WAAR:** een fietssuggestiestrook wijst bestuurders erop dat fietsers ook op de rijbaan rijden. Zo kunnen ze dus beter rekening houden met elkaar. Het is geen fietspad, dus auto's mogen er wel gewoon over rijden.

- Je mag hier rechts van de witte lijn fietsen.
- **WAAR:** zo ben je als fietser verder weg van het rijdende verkeer. Wanneer de parkeerstrook eindigt, moet je wel voorrang verlenen aan het verkeer op de rijbaan voor je de strook verlaat.

Verken de schoolomgeving

Als er besproken situaties in de schoolomgeving voorkomen, ga dan zeker met je klas eens kijken. Zet je leerlingen op een veilige plaats en laat ze de verschillende wegonderdelen benoemen. Vraag ook hoe ze zich op die plaats gedragen als fietser of voetganger.

Als de omstandigheden het niet toestaan om met de klas naar buiten te gaan, neem dan foto's. Zo kunnen de leerlingen de verkeerstermen en -situaties uit de les in een herkenbare omgeving plaatsen.